

εἰς ἀχρηστίαν, καὶ δὲν προέβλεπεν ὅτι μετ' οὐ πολὺ θὰ δώσῃ δίκην τῶν πράξεών του διὰ τῆς κεφαλῆς του. Ἡ προσοχή του ἦν ἐστραυμένη εἰς τὴν πληγωθεῖσαν χεῖρα καὶ δὲν ἐσκέπτετο ὅτι ἄλλοτε αὐτὸς πολλοὺς ἐπλήγωσε διὰφοροτρόπως. Ὁ Μπακάλης εἰς τὰς ἀπικνήσεις του ἦτο λακωνικώτατος, ὠμίλει ὀλίγα, ἴσως ἐνεκα τῶν ὁποίων ὡς ἐκ τῆς πληγῆς του ἠσθάνετο πόνων. Ἀφήκαμεν καὶ τὰς φυλακὰς τῶν ὑποδίκων, καὶ ἐξερχόμενοι ἠρωτήσαμεν ὁπόσοι ὑπόδικοι καὶ κατὰδικοι εὐρίσκονται ἐν ταῖς φυλακαῖς ταύταις. Μᾶς ἀπεκρίθησαν δὲ, περὶ τοὺς διακοσίους τεσσαράκοντα.

Μετὰ τὴν σύντομον ταύτην καὶ ἀφελῇ ἴσως ἀφήγησιν τῆς ἐπισκέψεώς μου ἐν ταῖς φυλακαῖς τῆς Χαλκίδος, ἔρχομαι νὰ εἶπω δύο λέξεις ἐν γένει περὶ φυλακῶν καὶ φυλακισμένων ἐν Ἑλλάδι. Ἐκ τῶν ὑποδίκων πολλοί, ἀθῶοι ὄντες, κατακρατοῦνται εἰς τὰς φυλακὰς μόνον καὶ μόνον διότι εἰσὶν ἀντιθέτων φρονημάτων βουλευτῶν καὶ ἄλλων μεγάλων προσώπων, ἡ δὲ δίκη αὐτῶν ἀναβάλλεται ἐπ' ἀπειρον διὰ τὸν αὐτὸν λόγον. Ἄλλων δ' ὑποδίκων, ἀξίων καταδίκης, ἡ δίκη ἀναβάλλεται μέχρις οὗ σχηματισθῇ συμβούλιον ἐνόρκων, ὅπως ἀθώωσιν τοὺς ἐνόχους. Ταῦτα, δυστυχῶς, εἰσὶ πικρὰ ἀλήθεια.

Ἐκ τῶν καταδίκων δὲ, οἱ μὲν εἰς θάνατον καταδικασθέντες, ἢ θανατοῦνται ἢ εἰς δεσμὰ πρόσκαιρα ἢ ἰσόβια ἢ ποινὴ τῶν μετατρέπεται, καὶ ἄλλων τοιαύτη εἶναι. Ἄλλ' εἰσερχόμενος τις ὡς κατὰδικος ἐν ταῖς φυλακαῖς, ἢ θὰ ἐξέλθῃ χειρότερος παρ' ὅ,τι ἦτο ὅταν εἰσῆλθεν, ἢ θ' ἀποθάνῃ ἐκ φθίσεως ἐνεκα τῆς πληθύος τῶν συσσωρευμένων, τῆς δυσωδίας καὶ τῆς ὑγρασίας.

Εὐχρηθῶμεν, ἵνα κυβέρνησις τις ἐλληνικὴ μεταρρυθμίσῃ ἐπὶ τὸ κάλλιον τὰς φυλακὰς, ἵνα μὴ συμβαίνωσι τὰ κακὰ ταῦτα.

Α. Ι. ΘΑΥΜΠΙΟΣ.

ΟΙ ΓΑΜΟΙ

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΧΑΙΟΙΣ ΚΑΙ ΝΕΩΤΕΡΟΙΣ ΕΛΛΗΣΙ.

Μία τῶν ἀποδείξεων περὶ τῆς γνησιότητος τῆς ἀπὸ τῶν ἀρχαίων καταγωγῆς τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων εἶνε καὶ ἡ ταυτότης τῶν ἐν διαφόροις τοῦ βίου περιστάσεσιν ἐθίμων παρ' ἐκείνοις καὶ παρ' ἡμῖν. Ἐκτιθέμεθα ἐνταῦθα συντόμως παρα-

βολὴν τῶν περὶ τοὺς γάμους συνηθειῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ νεωτέροις Ἑλλήσι.

Αἱ προμνηστεύσεις παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐν Ἑλλάδι περὶ πάσης νομικῆς διατάξεως, δὲν ἦσαν ὅλως ἔργον τῆς φροντίδος, ἢ τῆς προνοίας τῶν γονέων· εὐρίσκομεν γυναικῆς ἔργον τοῦτο ποιουμένας καὶ ἐντεῦθεν προμνηστρίας ἢ προμνηστρίδας καλουμένας (Πολυδεῦκ. Γ. 31)· αὗται ἀντιστοιχοῦσι βεβαίως πρὸς τὰς παρ' ἡμῖν καλουμένας προεστητρίδας· ἐν τοῖς χωρίοις μάλιστα ὑπάρχουσι γυναῖκες ἐπαγγελλόμεναι τοῦτο. Ἀλλὰ τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο δὲν ἐνομίζετο πολὺ ἐντιμὸν, οὐδὲ εὐυπόληπτον ἅτε λίαν παραπλήσιον, ἢ προσόμοιον τῇ προαγωγῇ ὅν (Πλάτ. Θεαίτ. 2. 150). Καὶ παρ' ἡμῖν οὕτω συμβαίνει, γνωρίζουσι δὲ οἱ ἀναγνώσται ὅποια προσωνομίᾳ δίδεται αὐταῖς κατὰχρωμέναις τοῦ ἐπαγγέλματος τῶν.

Τὸ σπουδαιότερον ἔργον πρὸ τοῦ γάμου ἦν ἡ ἐγγύησις (ὁ ἀρράβων), ἣτις ἦν ἀναπόφευκτος, ἵνα ἔχῃ τέλειον κύρος τὸ Γαμικὸν συμβόλαιον (Δημοσθ. κ. Στεφ. σελ. 1134)· εἶναι περαιτέρον νὰ εἴπωμεν ὅτι καὶ παρ' ἡμῖν ὑπάρχει, ἰδίως οἱ χωρικοὶ τὸ θεωροῦσι τῶν ὧν οὐκ ἄνευ. Πρὶν δὲ τοῦ ἀρράβωνος ὠρίζοντο διὰ τῶν προμνηστριῶν τὰ τῆς προικῆς (Λεξ. ἀρχαιολογ. Πενταζ.) εἶδον, πιστεύομεν, οἱ ἀναγνώσται γραΐδιά τινα ἀνερχόμενα καὶ κατερχόμενα τὴν κλίμακα τοῦ γαμβροῦ καὶ τῆς νύμφης πρὸς δὲ καὶ κρατοῦντα χαρτίον ὃ κατὰλογον τῶν προικῶν καλοῦσιν.

Πρὸ μιᾶς ἢ δύο ἡμερῶν τοῦ γάμου ἐγίνοντο τὰ προτέλεια ἢ προγάμεια (Πολυδεῦκ. Γ. 38). αὐτὰ δὲν δυνάμεθα νὰ τὰ σχετίσωμεν μετὰ τῶν σημερινῶν *seníων*; (α) ἐτέρω τελετῇ ἐγίνετο καθόλου κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου· ἦν ἡ λοῦσις τοῦ τε γαμβροῦ καὶ τῆς νύμφης (Θουκυδ. Β. 15.) ἔτι καὶ νῦν τὸ αὐτὸ γίνεται, φέρουσι δηλονότι ἀπὸ πρωΐας τὰ βήματα κόραι πρὸς τὴν νύμφην καὶ λούουσιν αὐτὴν ἄδουσαι, ἴσως δέ τινες τῶν ἀναγνωστῶν παρενέβησαν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ γαμβροῦ ὅτε αὐτὸς ζυρίζεται καὶ λούεται· ἐκεῖ βλέπει τις τοὺς καλουμένους ἀδελφοποιτοὺς τοῦ γαμβροῦ κύκλῳ ἔχοντας αὐτόν.

Μετὰ τινα ἄλλα προοίμια ἡ νύμφη ὠδήγεῖτο εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ ὑπὸ μεγάλῃς συνοδείας· σημειωτέον ὅτι ἐνθεν καὶ ἐνθεν αὐτῆς

(α) Ἡ λέξις *seníων* βεβαίως δὲν εἶναι καθαρὰ ἐλληνική· πολλοὶ δὲ ἀναγνώσται ἴσως ἀγνοοῦσι τὴν σημασίαν αὐτῆς· αἱ χωρικαὶ τὴν μεταχειρίζονται περιεκτικῶς· σημαίνεται δηλ. δι' αὐτῆς ὅλη ἡ κίνησις ἣτις ἐπικρατεῖ εἰς τὴν οἰκίαν τῆς νύμφης, ἡ πομπὴ τῆς προικῆς, τῶν δώρων κτλ.

Ἀμφότεροι δὲ ὅτε γαμβρός καὶ νύμφη (καταλυμένη αὕτη) ἦσαν ὡς εἰκὸς λαμπρῶς ἐνδεδυμένοι καὶ κεκοσμημένοι· χωρούσης δὲ τῆς νυμφικῆς πομπῆς ἦδον ὑμεναίους δι' αὐλῶν, καὶ κατ' αὐτοὺς τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους, ὡς περιγράφει περικκλῶς τοῦτο ὁ Ὅμηρος (Ιλ. Σ. 490, Ἡσ. Ἀσπ. Ἡρ. 273) καὶ νῦν εἰσέτι παρὰ τοῖς χωρικοῖς, τὴν συνοδίαν παρακολουθεῖ αὐλός, καὶ τὸ μονότονον τύμπανον· σημειωτέον ὅτι καὶ νῦν ὑπάρχει ἴδιον ἄσμα τοῦ γάμου παρεμφερὲς τῷ ἀρχαίῳ ὑμεναίῳ.

Οἱ νεόνυμφοι δὲ ἐχαιρετῶντο ὑπὸ τῶν συναντώντων αὐτοὺς (Ἀριστοφ. εἰρ. 1316). Εἶδον πιστεύω πολλοὶ τῶν ἀναγνωστῶν χωρικὴν νύμφην κεκαλυμμένην καὶ χαιρετῶσαν τοὺς καθ' ὁδὸν διὰ τῆς κλίσεως τῆς κεφαλῆς· ἐννοεῖται δὲ ὅτι καὶ αὐτοὶ ἀντιχαιρετῶσιν. Ἄμα ἡ νυμφικὴ συνοδία ἐφθάνεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ, τὴν νύμφην ἐδέχετο καὶ ὠδήγει ἐν αὐτῇ ἡ μήτηρ αὐτοῦ. (Εὐριπιδ. Φοιν. 344)· κατεχέοντο δὲ ἐπ' αὐτοῦ· εἰς σημεῖον εὐπορίας· διάφορα τραγήματα (καταχύσματα Σχολ. Ἀριστοφ. Πλουτ. 768)· εἶδον καὶ ἐγὼ μητέρα ἱσταμένην ἐν τῇ θύρᾳ τοῦ οἴκου τῆς καὶ δεχομένην τὴν ἑαυτῆς νύμφην, ἀφοῦ δὲ τὴν ἐφίλησε σταυροειδῶς, ἐδάκρυσε καὶ ἐλειποθύμησεν. Ὅτι δὲ καταχέουσιν ἔτι καὶ νῦν διάφορα, δηλοῦντα εὐτυχίαν, οὐδεὶς ἀγνοεῖ· παρὰ τοῖς χωρικοῖς λ. χ. συνειθίζεται το κεχρίον, ἐν ταῖς πόλεσι δὲ τὸ ὀρύζιον καὶ τὰ ζακχαρωτά.

Εἰσελθούσης λοιπὸν τῆς νύμφης εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ καὶ μετὰ τινος τελετᾶς, παρατίθεται ἐστίασις εἰς ἣν λαμβάνουσι μέρος καὶ αἱ γυναῖκες· ἀλλ' αὗται δὲν συνηστιῶντο μετὰ τῶν ἀνδρῶν (Λουκιαν. Συμποσ. 8. Ἀθην. ΙΔ. 644.) Πολλῆκις καὶ ἐγὼ λαβὼν μέρος εἰς τοιαύτην ἐστίασιν, παρετήρησα μετ' ἐκπλήξεως νὰ κάθηνται εἰς ἰδιαιτέρον μέρος αἱ γυναῖκες.

Τέλος, πολλοὶ παρθένοι ἦδον ἄσμα οὐκ ὀλίγην σχέσιν ἔχον πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ Θεοκρίτου περιγραφόμενον, *Ἐπιθαλάμιος τῆς Ἑλένης*, ὅπερ δὲν παραθέτω τώρα διὰ τὸ διεξοδικὸν αὐτοῦ, ἐπιφυλάσσομαι δὲ νὰ πράξω τοῦτο ἀργότερον.

Ἢ ἐπιούσῃ τοῦ γάμου ἐλέγετο ἐπαύλια· κατὰ ταύτην ἐκόμιζον οἱ οἰκεῖοι τῷ γαμβρῷ καὶ τῇ νύμφῃ τὰ συνείθη δῶρα (Πολυδεύκ. Γ. 3)· καὶ τώρα ἡ μήτηρ τῆς νύμφης καὶ οἱ πλησιέστεροι συγγενεῖς πέμπουσι διάφορα ζακχαρικά.

Περσίνοντες τὴν ὑπόθεσιν, δὲν θεωροῦμεν ἀπὸ

σκοποῦ νὰ ἀναφέρωμεν καὶ ἄλλα τινα· ἐν τῷ ὀνόματι λ. χ. τοῦ Πολυδεύκου, βλέπομεν ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἐκάλουν τὴν μὴ τίκτουςαν καὶ στερίλην· δὲν κάμωσι καὶ νῦν χρῆσιν αὐτῆς σχεδὸν τῆς λέξεως καὶ ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας οἱ ἡμέτεροι ποιμένες; δὲν λέγουσι *στερῆρα*; πρὸς δὲ ἔλεγον ἐκδίδωμι τὴν θυγατέρα· τοῦτο δὲν ἔχει μεγίστην ὁμοιότητα πρὸς τὸ ὑπὸ πολλῶν μητέρων λεγόμενον «βγάζω τὴν θυγατέρα μου νύμφην»;

Δὲν δύνανται λοιπὸν, ἀναγνώστα, καὶ πάντα τάνωτέρω νὰ καταταχθῶσιν εἰς τὰς τόσας ἄλλας ἀποδείξεις τοῦ ὅτι, οἱ νῦν Ἕλληνες γνήσιοι ὄντες ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων, διέσωσαν, μετὰ τοσαύτας δοκιμασίας καὶ βαρβάρους ἐπιδρομὰς, τὰ σπουδαιότερα καὶ τὰ περισσότερα τεκμήρια τοῦ ἑλληνισμοῦ;

Δὲν ἐπιτρέπεται ἄρα νὰ εἰπώμεν εἰς τοὺς ἀγνώμονας συκοφάντας, ὅτι ἐνῶ ἔγραφον κατὰ τῆς γνησιότητος τῶν σημερινῶν ἑλλήνων, ἡνίοχοι τῆς κεφαλῆς αὐτῶν ἦσαν ἡ συκοφαντία καὶ ὁ κατὰ τοῦ ἀτυχοῦς ἑλληνικοῦ ἔθνους φθόνος;

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΛΑΖΟΣ

ΠΙΠΙΝΟΣ Ο ΜΙΚΡΟΣ.

Οἱ αὐλάρχαι ἀναφαίνονται κατὰ πρώτην φορὰν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἐπὶ τῶν ἐμφυλίων πολέμων τῆς Φρεδεγόντης καὶ τῆς Βρουναίλτης (α), ὅτε ἔνεκα τῆς ἀνηλικιότητος Κλοταίρου τοῦ Β'. καὶ Χιλδεβέρτου τοῦ Β'. ἐδέησε νὰ δώσωσιν ἑκατέρω αὐτῶν κηδεμόνα. Ἢ ἐπιρροή ἦν οἱ ἐν λόγῳ αὐλάρχαι ἐν τῇ αὐλῇ μόνον κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη ἐξήσκουν ἐπεξετάσθῃ ὁσονοῦπω καὶ ἐν τῷ ἐξωτε-

(α) Ἐκτὸς ὁ Κλέβιος οὕτω καὶ Κλοταῖρος ὁ Α'. ἄφητε τέσσαρες υἱούς, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ Καριθέριος δὲν ἔζησεν ἢ ὀλίγον καιρὸν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του. Τὸ βασιλεῖόν του ἔπερ περιελάμβανε τὴν μεσημβρινὴν Γαλλίαν διεμερίσθη μετὰ τῶν ἀδελφῶν του. Ἐκτοτε δὲ ἀνεφύησαν αἱ μετὰ τῶν βασιλέων τῆς Νευστρίας καὶ τῆς Αὐστρίας διχόνοιαι. Μόλις εἶχον παρῆλθαι ὀλίγη ἡμέρα ἀπ' ἐστὸς ἡ Γαλιουίνθη εἶχε γένει βασιλισσά τῆς Νευστρίας καὶ ἐδολοφονήθη ὑπὸ τῆς Φρεδεγόντης. Ἢ Βρουναίλδη ὠρίσθη νὰ ἐκδικήσῃ τὸν θάνατον τῆς δολοφονηθείσης αὐτῆς ἀδελφῆς καὶ ἡ ἔχθρα τῶν δύο τούτων γυναικῶν διαρκέσασα ἐπὶ ἡμίσειαν περίου ἐκχονταστήριδα, ἐγένετο πρόξενος πολλῶν φθόνων καὶ προδοσιῶν, ἐν τῇ Γαλλίᾳ.